

Incluziune și accesibilitate la Biblioteca ULBS

ASOCIAȚIA
NEVĂZĂTORILOR
DIN ROMÂNIA

Broșură relizată de Cristina PÂRVU
Serviciul *Dezvoltarea colecțiilor*
Biblioteca ULBS
Email: cristina.parvu@ulbsibiu.ro

Introducere

Dizabilitățile nu sunt limitări—sunt provocări unice pe care oamenii le confruntă cu reziliență, demonstrând că spiritul uman nu cunoaște limite.

Dizabilitățile vin adesea cu puncte forte neexplorate: adaptabilitate, empatie sau abilități de rezolvare a problemelor.

În unele cazuri, o dizabilitate poate duce la o intensificare sau ascuțire a altor simțuri. Acest fenomen este numit *compensare senzorială*, iar el se întâmplă deoarece creierul se adaptează pentru a suplini lipsa sau reducerea funcționării unui simț. De exemplu: persoanele nevăzătoare pot dezvolta un auz mai fin sau o sensibilitate tactilă mai bună, sau persoanele cu deficiențe auditive pot să perceapă mai bine detaliile vizuale sau să aibă un simț tactil mai acut.

Neurodiversitatea este un concept care recunoaște și celebrează diversitatea funcționării neurologice a oamenilor. În loc să considere variațiile neurologice, cum ar fi autismul, ADHD-ul sau dislexia, drept tulburări sau deficiențe, neurodiversitatea le vede ca diferențe naturale ale creierului, similare cu diversitatea culturală, lingvistică sau fizică.

Tulburările specifice de învățare necesită aplicarea anumitor măsuri și utilizarea anumitor instrumente adaptate fiecărui context de învățare: *"Acestea pot facilita și sprijini studiul, pot îmbunătăți semnificativ gestionarea timpului, reduc anxietatea și frica mai ales față de activitățile de examinare"*.

DUMITRU, Cristina (coord.). (2022). *Neurodiversitatea în învățământul superior: Instrumente pentru o educație universitară incluzivă pentru studenții cu tulburări specifice de învățare*. București: Editura Trei.

Tipuri de dizabilități

Există 10 tipuri de handicap conform legislației românești: **fizic, vizual, auditiv, surdocecitate, somatic, mintal, psihic, HIV/SIDA, asociat, boli rare.**

În funcție de stadiul de severitate, se atribuie unul dintre cele 4 grade de handicap: ușor, mediu, accentuat sau grav.

Persoanele cu dizabilități sunt persoane cărora mediul social, neadaptat deficiențelor lor fizice, senzoriale, psihice, mentale și/sau asociate, le împiedică total sau le limitează accesul cu șanse egale la viața societății, necesitând măsuri de protecție în sprijinul integrării și incluziunii sociale, potrivit legislației românești.

Persoanele cu dizabilități/nevoi educaționale speciale au acces liber la orice formă de educație, indiferent de tipul și gradul dizabilității/nevoilor educaționale ale acestora, cu respectarea prevederilor legislației în vigoare .

Instituțiile de învățământ superior sunt obligate să asigure accesul studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale în spațiile campusului universitar (amfiteatre, săli de curs, săli de laborator/activități practice/seminare, biblioteci, săli de sport, spații de cazare, cantine etc), conform prevederilor legale.

Instituțiile de învățământ superior asigură dotarea bibliotecilor cu materiale informative pe suport audio-video și digital (bibliotecă virtuală) și pot achiziționa dispozitive/echipamente/ softuri asistive necesare facilitării desfășurării procesului didactic pentru studenții cu dizabilități/nevoi educaționale speciale, în raport cu necesitățile studenților înmatriculați și în limitele fondurilor bugetare disponibile. Accesul studenților la aceste dispozitive/echipamente/softuri asistive se face gratuit.

(Vezi: *NORME din 22 mai 2024 privind accesibilizarea învățământului superior pentru persoanele cu dizabilități*, EMITENT, MINISTERUL EDUCAȚIEI, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 496 din 29 mai 2024).

Incluziune și accesibilitate la Biblioteca ULBS

În cadrul Universității "Lucian Blaga" din Sibiu învață peste 70 de studenți cu diferite tipuri de dizabilități, urmând diferite specializări.

Facilități pentru utilizatorii cu dizabilități în Biblioteca ULBS:

Clădirea Bibliotecii ULBS include o serie de caracteristici concepute pentru persoanele cu dizabilități:

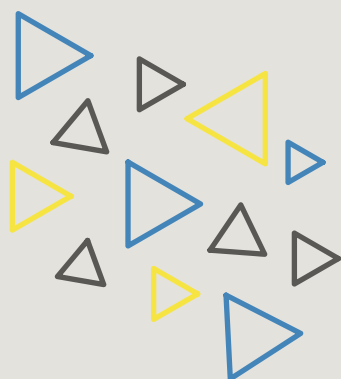
- rampă de acces la intrarea din exteriorul clădirii;
- rampă de acces la intrarea de la parterul bibliotecii;
- lift de acces dimensionat până la nivelul 4;
- toaletă mixtă dimensionată la parter, prevăzută cu suporturi de sprijin.

Servicii și resurse pentru persoanele cu deficiențe de vedere:

- cabinete individuale pentru a spori confortul de lucru;
- publicații tipărite în alfabetul Braille;
- aparatură și softuri specializate;
- mese de lucru cu înălțime reglabilă: 2 la parterul bibliotecii și câte una pe fiecare etaj, în sala de lectură.

Pe fiecare nivel vă puteți adresa bibliotecarei/ului de serviciu, care vă poate oferi suport în regăsirea publicațiilor la raft, transportul lor într-un anumit punct, accesarea softurilor și aparaturii specializate, deplasarea în spațiile bibliotecii.

Aparatură și tehnologii asistive disponibile în Biblioteca ULBS

Biblioteca ULBS pune la dispoziția studenților o serie de tehnologii moderne care îi sprijină pe cei cu dizabilități să acceseze informația în condiții egale. Echipamentele au fost achiziționate prin două proiecte majore dedicate accesibilității:

- **Proiectul PNRR 2022–2025 „Transformarea digitală SMART prin procesul de tranziție verde în cadrul ULBS (TRADISMART)”**
- **Proiectul FDI-2024-F-0528 „ULBS – o șansă la învățământul superior, o șansă în plus la integrare pentru tinerii cu dizabilități”**

Dispozitivele se regăsesc în **Sala Internet** a bibliotecii.

Incluziune și
accesibilitate la
Biblioteca ULBS

1. Dispozitive tactile și Braille

- Brailiant BI 40X – afișaj Braille cu 40 de celule, ideal pentru citirea tactilă a textelor digitale. Se conectează ușor la telefon sau laptop și oferă acces la biblioteci online.
- BrailleNote Touch Plus 32 – tabletă inteligentă cu tastatură Braille, folosită pentru notițe, email, navigare online și lucrul în cloud.
- Ecran Braille portabil (20 celule) – compact și ușor de utilizat, cu tastatură Braille și butoane de navigare.

2. Dispozitive pentru vedere slabă

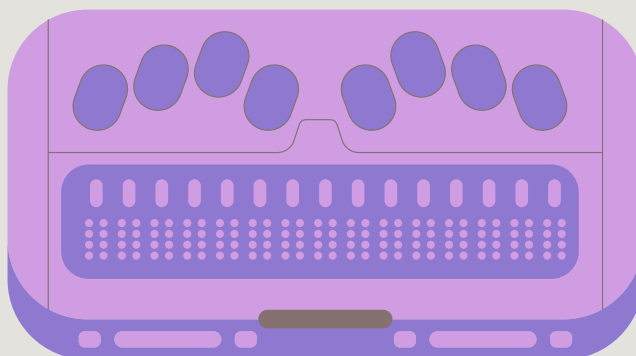
- Reveal 16i – dispozitiv de mărire cu ecran tactil de 16 inch, care poate mări textul până la 45x. Include funcție de citire automată (OCR) și conectivitate Wi-Fi.
- Lupă electronică portabilă – cu ecran LCD HD, utilă pentru citirea materialelor tipărite oriunde în bibliotecă.
- Tastatură pentru slab văzători – cu caractere mari și contrast ridicat.

3. Tastaturi și conectivitate

- Tastatură Braille Bluetooth – se poate conecta simultan la până la 5 dispozitive, fiind ideală pentru studenții care lucrează pe mai multe device-uri.

4. Software asistiv

- Dragon Naturally Speaking 11 Professional – program de recunoaștere vocală care permite dictarea textelor și controlul computerului prin voce.
- Kurzweil 3000 – software educațional care citește cu voce tare, evidențiază textul, traduce și oferă instrumente de scriere pentru studenții cu dificultăți de învățare.

Brailiant BI 40X este un dispozitiv de afișare Braille modern, conceput pentru persoanele nevăzătoare sau cu deficiențe de vedere. Acesta oferă o experiență tactilă avansată, fiind echipat cu 40 celule Braille care se actualizează în timp real pentru a afișa textul. Iată câteva caracteristici principale:

- Conectivitate Bluetooth 5: Permite conectarea rapidă și stabilă la mai multe dispozitive simultan.
- Text-to-Speech: Include funcția de conversie a textului în vorbire pentru limbile engleză, spaniolă și franceză.
- Acces la biblioteci online: Se poate conecta la platforme precum Bookshare, NLS BARD și NFB Newline pentru descărcarea cărților.
- Aplicații integrate: Este alimentat de KeySoft Lite, o suită de aplicații care facilitează utilizarea și productivitatea.

Acest dispozitiv este ideal pentru lectură, luarea de notițe și navigarea în documente, oferind independență și accesibilitate utilizatorilor.

BrailleNote Touch Plus 32 este un dispozitiv inovator care combină funcționalitatea unui notator Braille cu puterea unei tablete inteligente. Este conceput pentru persoanele nevăzătoare sau cu deficiențe de vedere, oferind accesibilitate și eficiență în educație, muncă și viața de zi cu zi. Iată câteva caracteristici principale:

- 32 celule Braille: Permite citirea și scrierea în Braille cu ușurință.
- Platforma Android Oreo: Oferă acces la aplicații moderne și funcționalități avansate.
- Ecran tactil unic: Facilitează interacțiunea între utilizatori și profesori sau colegi.
- Procesor ultra-rapid: Asigură performanță ridicată pentru sarcini complexe.
- Conectivitate extinsă: Permite descărcarea cărților, trimiterea de e-mailuri și utilizarea serviciilor cloud precum Dropbox și Google Drive.

Reveal 16i : este un dispozitiv inteligent de mărire desktop, conceput pentru persoanele cu deficiențe de vedere sau pierdere parțială a vederii. Acesta combină tehnologia avansată cu ușurința utilizării, oferind o soluție versatilă pentru citire, scriere și vizualizare. Iată câteva caracteristici principale:

- Ecran tactil de 16 inch: Oferă o calitate excelentă a imaginii și o interfață intuitivă.
- Mărire optică și digitală: Permite mărire textului și imaginilor până la 45x, pentru o vizibilitate clară.
- Recunoaștere optică a caracterelor (OCR): Transformă textul tipărit în format digital, permițând citirea cu ajutorul funcției text-to-speech.
- Conectivitate Android și Wi-Fi: Acces la aplicații precum Google Classroom, Dropbox și multe altele.
- Cameră ajustabilă: Poate fi utilizată pentru vizualizarea obiectelor la distanță, cum ar fi tablouri sau peisaje.

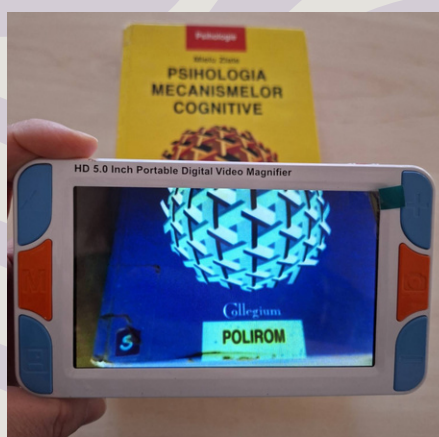
Reveal 16i oferă accesibilitate și independență în activitățile zilnice.

Large Print Computer Keyboard

Tastatură pentru vedere slabă (cu caractere mărite) este o tastatură special concepută pentru persoane cu vedere slabă. Are **caractere foarte mari, cu contrast ridicat** (de obicei alb pe negru sau negru pe galben), ceea ce facilitează orientarea rapidă și reduce efortul vizual. Este compatibilă cu orice computer și oferă o experiență de tastare confortabilă, fiind ideală pentru studiu, redactare și navigare online.

Portable Digital Video Magnifier

O **lupă electronică video portabilă** este un dispozitiv compact, ușor de transportat, care ajută persoanele cu vedere slabă să citească texte tipărite și să observe detalii vizuale. Are un **ecran LCD color**, mărire reglabilă, moduri de contrast ridicat și iluminare proprie, ceea ce o face ideală pentru utilizare în bibliotecă, la cursuri sau acasă. Este simplu de folosit și oferă o imagine clară, adaptată nevoilor fiecărui utilizator.

Dragon Naturally Speaking 11 Professional este un software de recunoaștere vocală dezvoltat de Nuance, conceput pentru a transforma vorbirea în text cu o precizie ridicată. Este utilizat de profesioniști pentru a crea documente, e-mailuri și alte materiale prin dictare, economisind timp și reducând efortul fizic asociat tastării. Iată câteva caracteristici principale:

- Recunoaștere vocală avansată: Permite dictarea rapidă și precisă, cu o acuratețe de până la 99%.
- Comenzi vocale personalizabile: Utilizatorii pot crea comenzi vocale pentru a automatiza procese repetitive.
- Compatibilitate: Funcționează cu diverse aplicații, inclusiv Microsoft Office, pentru o integrare ușoară.
- Reducerea oboselii: Este ideal pentru cei care doresc să evite efortul fizic al tastării, prevenind riscurile de leziuni repetitive.

Kurzweil 3000 este un software de asistență pentru citire și învățare, conceput pentru a ajuta persoanele cu dificultăți de citire, inclusiv dislexie și alte dizabilități de învățare. Acesta oferă funcții precum citirea textului cu voce tare, evidențierea cuvintelor, traduceri și instrumente de scriere, facilitând accesul la materiale educaționale și îmbunătățind procesul de învățare.

Este utilizat în școli, universități și de către profesioniști pentru a sprijini învățarea independentă și accesibilitatea digitală.

Alfabetul Braille este un sistem de scriere și citire tactil conceput pentru persoanele nevăzătoare sau cu deficiențe de vedere. Inventat de Louis Braille în secolul al XIX-lea, acest alfabet folosește combinații de puncte în relief care pot fi simțite cu vârful degetelor.

Iată câteva caracteristici principale ale alfabetului Braille:

- Fiecare caracter este format din 6 puncte dispuse într-o matrice de două coloane și trei rânduri.
- Combinațiile diferite de puncte reprezintă litere, cifre, semne de punctuație și simboluri matematice.
- Este utilizat pe o gamă largă de suporturi, inclusiv cărți, tastaturi speciale și chiar pe dispozitive digitale moderne.

Este un sistem extrem de ingenios care oferă independență și acces la informație pentru cei care nu pot folosi scrierea obișnuită.

Pentru a citi și a scrie în alfabetul Braille este nevoie de un sistem tactil simplu, dar ingenios.

Cum se citește Braille:

- Cititul se face prin atingere: Persoana folosește vârfurile degetelor pentru a simți punctele în relief de pe o pagină sau un dispozitiv.
- Caracterele Braille: Fiecare literă, cifră sau simbol constă dintr-o combinație de puncte în relief într-un dreptunghi de 6 puncte (2 coloane și 3 rânduri).
- Direcție: În general, cititul se face de la stânga la dreapta, similar cu textul obișnuit.

Cum se scrie Braille:

- Scriere manuală: Se folosește un instrument numit „tablă și stilou Braille” pentru a perfora punctele pe hârtie. Stiloul apasă pe hârtie, creând punctele în relief.
- Scriere electronică: Dispozitivele moderne, cum ar fi afișajele Braille electronice sau tastaturile Braille, permit crearea textului Braille digitalizat.
- Ordinea punctelor: Se urmează un cod specific pentru fiecare caracter. De exemplu, litera „A” se scrie cu un singur punct în stânga sus.

Alfabetul Braille este un sistem fascinant, care oferă acces la educație, lectură și comunicare pentru persoanele nevăzătoare.

✦ Cine a fost Louis Braille

Louis Braille (născut la 4 ianuarie 1809 în Coupvray, lângă Paris – decedat la 6 ianuarie 1852 la Paris) a fost un educator francez și inventatorul sistemului de scriere și citire pentru nevăzători care îi poartă numele: *Braille*, în 1824, când avea doar 15 ani.

Cum a ajuns să inventeze Braille

La vârsta de 3 ani, Louis Braille și-a pierdut vederea în urma unui accident în atelierul tatălui său, când un instrument i-a rănit ochiul drept; infecția s-a extins și la celălalt ochi. A primit o bursă și a studiat la Institutul Național pentru Copii Nevăzători din Paris. Acolo a descoperit un sistem de scriere tactilă creat de Charles Barbier, numit „scriere de noapte”. Braille l-a simplificat și perfecționat, reducând codul la o matrice de 6 puncte, mult mai ușor de citit prin atingere.

britannica.com

✦ Cine a fost Juan Pablo Bonet

Juan Pablo Bonet a fost un pedagog spaniol din secolul al XVII-lea, cunoscut pentru publicarea în 1620 a lucrării *Reducción de las letras y arte para enseñar a hablar a los mudos*. Această lucrare este considerată primul tratat modern de fonetică și terapie a vorbirii, dar și prima lucrare sistematică dedicată educării persoanelor surde.

Importanța lui în istoria limbajului mimico-gestual

Deși nu a inventat limbajul mimico-gestual, Bonet este primul care a documentat și sistematizat un alfabet manual într-o lucrare tipărită. Acest lucru a contribuit la recunoașterea gesturilor ca instrument educațional legitim și a influențat evoluția ulterioară a limbilor semnelor. en.wikipedia.org

Limbajul mimico-gestual este un sistem de comunicare utilizat de persoanele cu deficiențe de auz sau vorbire. Este o formă vizuală de limbaj, care folosește gesturi, expresii faciale, poziția mâinilor și mișcările corpului pentru a transmite informații și emoții. Fiecare țară are propriul său limbaj mimico-gestual (de exemplu, Limba Semnelor Românească în România sau American Sign Language în SUA).

Limbajul mimico-gestual este limba maternă pentru multe persoane surde – și uneori și pentru copiii auzitori ai acestora. Ea reprezintă un puternic liant cultural în cadrul comunității, un element de mândrie, de identitate și de apartenență la o comunitate.

Există semne specifice pentru anumite concepte culturale și istorice, iar unele dintre ele sunt transmise din generație în generație, având o semnificație profundă pentru comunitatea deficienților de auz.

Caracteristici principale:

- Gesturi și semne: Fiecare cuvânt sau concept este reprezentat de un gest specific, iar propozițiile se construiesc prin combinarea acestora.
- Expresii faciale: Acestea joacă un rol important, indicând tonul sau emoția, similar cu inflexiunile din vocea vorbitorilor.
- Gramatică proprie: Limbajele mimico-gestuale nu sunt traduceri directe ale limbilor vorbite; ele au propria gramatică și structură.
- Accesibilitate și incluziune: Acest limbaj permite persoanelor cu surditate sau cu deficiențe de comunicare să se exprime și să interacționeze.

Este un limbaj complex și frumos care promovează incluziunea și dreptul la comunicare pentru toți.

Biblioteca ULBS este o **bibliotecă incluzivă**, un spațiu care promovează accesibilitatea și diversitatea, oferind resurse și servicii adaptate pentru toate categoriile de utilizatori, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau nevoi speciale.

Materiale accesibile: Cărți în format Braille, audiobooks, resurse digitale pentru persoanele cu deficiențe de vedere sau auz.

Spații adaptate: Zone de lectură accesibile pentru utilizatorii în scaune rulante sau cu alte nevoi de mobilitate.

Tehnologii asistive: Dispozitive precum afișaje Braille, software de citire vocală sau lupă digitală.

Programe educaționale: Ateliere și activități care promovează incluziunea și conștientizarea diversității.

Căutam în permanență soluții de accesibilizare a spațiilor și de îmbogățire a resurselor din bibliotecă pentru utilizatorii noștri cu nevoi speciale și inițiem noi proiecte în acest sens.

Material actualizat în Martie 2026.

Biblioteca ULBS

Str. Lucian Blaga 2A

biblioteca@ulbsibiu.ro